

Asyl är en rättighet - inte en nåd

Anita Goldman om den "tillfälliga lagen"

I dag ska riksdagen rösta om en "tillfällig lag" vilken ska ge människor som nekats uppehållstillstånd en ny möjlighet att få stanna i Sverige. Den tillfälliga ordningen ska gälla från den 15 november 2005 till den 31 mars 2006. Då läggs Utlänningsnämnden ned och ett domstolsförfarande för asylsökande blir äntligen möjligt.

Det är barnfamiljerna som står i centrum. Det är "barnens bästa" (enligt barnkonventionen) som ska tillgodoses. Vilket innebär ett erkännande av att "barnens bästa" inte tillgodosetts hitintills. Liksom nedläggningen av Utlänningsnämnden innebär ett erkännande av att den högsta instansen för beslut om asylrätt i Sverige inte fungerat.

Svensk asylpolitik är inte bara mänsklig och moraliskt undermålig, ja katastrofal. Värre är att man i praktiken inte följer den svenska lagstiftningen och de internationella fördrag som Sverige skrivit under.

Precis hur detta går till - och dagen innan detta tillfälliga beslut skall träda i kraft - kommer aktiva flyktingadvokater, statsvetare och jurister med specialkompetens i flyktingrätt, psykiatriker och barnläkare med flera att undersöka under en maratondag på Stockholms stadsteater. Svenska PEN har kallat in en jury att lyssna och döma. I juryn sitter professorer i folkrätt och migration, men också utländska gäster. Svensk asylpolitik är en internationell angelägenhet. Och Sverige kan må bra av att bedömas utifrån, så som vi under många decennier bedömt världen.

Vi har kallat evenemanget Asyltribunal för att understryka att den svenska asylpolitiken inte främst handlar om att vi - i vår upplysta godhet och generösa välvilja - sträcker ut handen till behövande och "låter" dem stanna. Nej, det gäller en mänsklig rättighet. Efter andra världskrigets fasor satte sig ett antal länder ned i Genève och författade en flyktingkonvention. Det som hänt skulle inte upprepas. Förföljda människor skulle ha en lagstadgad rätt till skydd i andra länder. I FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna står det att "Envar har rätt att i andra länder söka och åtnjuta fristad från förföljelse". I vår egen utlänningslag ges rätten till den som "känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, nationalitet, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller på grund av sin religiösa eller politiska uppfattning, och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av detta lands skydd". Denna rättighet är ett skydd för oss alla. Som dotter till en flykting vill jag inte leva i en värld där denna rätt inte längre respekteras. Vill du?

Det finns 17 miljoner flyktingar i världen just nu, enligt

FN:s flyktingorgan UNHCR. Av dem tar sig en försvinnande liten del till Sverige, cirka 23 000 personer förra året (en minskning med 30 procent från året innan). Endast var tionde i denna lilla grupp får uppehållstillstånd i Sverige. Och av dessa erkänns ett försumbart antal som "konventionsflyktingar", det vill säga människor som har rätt till asyl. Resten "får" - efter psykiska sammanbrott, ett liv i hopplös illegalitet och väntan - stanna av "humanitära skäl", sedan de kunnat presentera en bingepsykiatriska utlåtanden och sår från flera självmordsförsök.

Asyl är en rättighet, inte en nåd. Antingen får riksdagen - istället för dessa tillfälliga och hafsiga beslut - se sanningen om vilket samhälle vi blivit i vitögat och ändra lagstiftningen. Eller så måste vi kräva att de lagar och de rättigheter våra folkvalda genom en lång och smärtsam demokratiprocess röstat fram faktiskt följs.

Det är därför vi kallar vårt maratonmöte tribunal. Sverige är redan det land som prickats flest gånger av FN:s kommitté för brott mot tortyrkonventionen, det vill säga för bristande skydd för tortyroffer. I helgen kommer kanske Sverige att prickas av utländska och svenska observatörer.

Jag hoppas att beslutet går igenom i dag i riksdagen.

Men en genomgripande prövning av hela vår inställning till asyl som mänsklig rättighet måste till. Vår tribunal, hoppas jag, är bara en början.

Anita Goldman

Publicerad: 2005-11-09

Fotnot: Asyl!Tribunalen äger rum på Stockholms stadsteaters stora scen 13-14 november.

<http://www.aftonbladet.se/vss/kultur/story/0,2789,726703,00.html>

► **Tipsaoss**

© Aftonbladet Nya medier